Η Χρηματοδότηση του Συνταξιοδοτικού Συστήματος 1981-2000

Φανή Ζερβού

Περίληψη

Η παρούσα μελέτη εξετάζει την εξέλιξη της χρηματοδότησης του συνταξιοδοτικού συστήματος, δηλαδή την εξέλιξη των δαπανών για κύριες και επικουρικές συντάξεις και των εσόδων για την κάλυψη του κόστους των συντάξεων, στις δεκαετίες 1981-1990 και 1991-2000. Επίσης εξετάζει τους προσδιοριστικούς παράγοντες του επιπέδου ανάπτυξης των δαπανών για συντάξεις και των εσόδων του ασφαλιστικού συστήματος, με ανάλογη μεθοδολογική προσέγγιση που συναντάμε σε μελέτες της World Bank.

Η διαχρονική αξιολόγηση του επιπέδου ανάπτυξης των συνταξιοδοτικών δαπανών βασίζεται στην ανάλυση του **δείκτη εξάρτησης (**αριθμός συνταξιούχων ανά ασφαλισμένο) και του **δείκτη μεταβίβασης** που μετράει τη γενναιοδωρία του συνταξιοδοτικού συστήματος. Η δημογραφική επίδραση ήταν και είναι πολύ μεγάλη στο δείκτη εξάρτησης. Η αύξηση του αριθμού των συνταξιούχων και η αύξηση της γενναιοδωρίας του συστήματος είναι οι σημαντικότεροι παράγοντες που ερμηνεύουν την αύξηση του κόστους των συντάξεων στη δεκαετία του 80. Ο δείκτης μεταβίβασης αν και παρέμεινε σχεδόν σταθερός μετά το έτος 1993 για την κύρια σύνταξη και ενώ μειώθηκε για την επικουρική σύνταξη δεν αντιμετώπισε τη μεγάλη αύξηση του δείκτη εξάρτησης.

Η εξέλιξη των εσόδων για την κάλυψη του κόστους των συντάξεων ερμηνεύεται και από το ***δείκτη συνέπειας (πραγματικά έσοδα/εν δυνάμει έσοδα)*** που εκτιμά την ικανότητα του συστήματος να εισπράττει όλα τα έσοδα από τους εργαζόμενους και τους εργοδότες. Η αύξηση της ασφαλιστικής βάσης αυξάνει τη συνέπεια του κλάδου κύριας ασφάλισης και τα έσοδα του στη δεκαετία του 80, χωρίς όμως τα έσοδα αυτά να είναι επαρκή για να καλύψουν το κόστος για τις κύριες συντάξεις. Στη δεκαετία του 90, ο δείκτης συνέπειας μειώνεται σημαντικά με αποτέλεσμα τα πραγματικά έσοδα να είναι πολύ μικρότερα των θεωρητικών εσόδων για την κύρια ασφάλιση.

Επίσης, η αύξηση της ασφαλιστικής βάσης αυξάνει τη συνέπεια του κλάδου επικουρικής ασφάλισης στη δεκαετία του 80, όμως το επίπεδο των εσόδων δεν είναι ικανοποιητικό. Ο δείκτης συνέπειας συνεχίζει να αυξάνει και κατά τη δεκαετία του 90, αλλά τα πραγματικά έσοδα του κλάδου παραμένουν μικρότερα των "εν δυνάμει" εσόδων.